

37a UNIVERSITAT D'ESTIU I TARDOR D'ANDORRA 2021

LA UNIÓN EUROPEA:

REPTES I PERSPECTIVES

Govern d'Andorra

En col·laboració amb:

Sumari

1. Presentació general	p. 3
2. Programa de les sessions	p. 5
3. Perfils dels ponents i resum de les conferències	p. 7
4. Informacions pràctiques	p. 11

La Unió Europea: reptes i perspectives

Després d'un període d'inactivitat, obligat per la COVID-19, la Universitat d'Estiu i Tardor obre les seves portes.

En aquesta ocasió, es proposa un calendari de sessions repartit en el darrer trimestre del 2021 amb una combinació de formats presencials i en línia.

Amb la Universitat d'Estiu i Tardor d'Andorra s'enceta així una recerca de nous formats amb la voluntat d'ampliar les possibilitats de participació i de difusió d'aquest esdeveniment, seguint la seva llarga vocació de divulgació del coneixement.

Es vol respondre així, també, a les necessitats sorgides en el si d'unes societats transformades per la vivència de la pandèmia, que ha condicionat la nostra existència els darrers temps.

Per encetar una reflexió després d'aquest episodi tan significatiu en l'articulació "glocal" del món, proposem fer un recorregut en l'àmbit geogràfic més proper.

En col·laboració amb la Secretaria d'Estat d'Afers Europeus, plantegem una reflexió sobre aquesta nova etapa de la globalització, amb el títol *La Unió Europea: reptes i perspectives*.

Reforcem així una constant d'aquest cicle de conferències, que al llarg dels anys, en moments clau, ofereix anàlisis al voltant de les qüestions europees des de perspectives diverses: economia, societat i política.

La primera aproximació es va fer l'any 1986 amb *Andorra i la Comunitat Econòmica Europea* i el 1990 amb *La casa comuna europea*.

Es va presentar aleshores un estat de la qüestió en un moment de trasbals per a Europa amb la caiguda del mur de Berlín i van indicar pistes de futur per a Andorra.

Més endavant, amb motiu de la presidència d'Andorra del Consell d'Europa, l'any 2012, es van descriure les *Petjades d'Europa en el món*, i l'any 2015 es va completar amb l'edició *Europa, reptes de futur*.

En aquestes dos experiències, es va recollir l'estat d'un món marcat pels efectes de la crisi econòmica del 2008. S'hi van evocar aspectes tan diversos i essencials per a Europa com els drets socials en temps de crisi i les relacions internacionals amb el món àrab o els Estats Units.

Avui ens tornem a trobar en un moment crucial de la història després d'esdeveniments globals de gran impacte com la pandèmia i el Brexit.

Per això, l'edició del 2021 vol oferir un cop més una reflexió actualitzada, rigorosa i ajustada de l'època convulsa en què vivim.

Per aquest motiu, comptem amb el suport d'un moderador especialista en la temàtica: el Sr. Pol Morillas, polítolleg i director del laboratori d'idees (*think tank*) Barcelona Centre for International Affairs - CIDOB.

En la seva ponència inaugural del dia 13 de setembre, *L'estat de la Unió Europea: crisi i reforma*, ofereix un context general sobre el model i el futur de la integració de la Unió Europea després dels darrers grans esdeveniments (el Brexit i la pandèmia).

El dia 14 de setembre intervé el Sr. Claude Maerten, economista, excap de divisió del Servei Europeu per a l'Acció Exterior i excap negociador adjunt de la Unió Europea per l'Acord d'associació amb Andorra, Mònaco i San Marino.

En la seva conferència, *La Unió Europea i els acords d'associació*, es volen exposar els diferents models d'acord i els processos que s'estableixen amb els països amb territoris reduïts, així com les perspectives que s'obren com a eina de transformació en el marc d'un acostament amb la Unió Europea.

El 4 d'octubre, en format de conferència en línia, el Sr. Robin Niblett, polítolleg i director del laboratori d'idees (*think tank*) Chatham House, evoca les relacions entre la Unió Europea i el Regne Unit després del Brexit en el context de postpandèmia.

Clou el cicle, amb la conferència del 9 de novembre, la Sra. Federica Mogherini, polítologa, rectora del Col·legi d'Europa i ex-alta representant de la Unió Europea per als Afers Exteriors i la Política de Seguretat.

En la seva intervenció, *La Unió Europea i les joves generacions*, vol subratllar la importància de les generacions més joves i de la seva formació perquè Europa pugui afrontar els reptes futurs d'un món complex i canviant.

Amb aquest recorregut en quatre etapes, la 37a edició, *La Unió Europea: reptes i perspectives*, vol ser una nova ocasió per oferir al públic debats rigorosos i exhaustius al voltant d'una qüestió essencial.

2- Programa de les sessions

Dilluns 13 de setembre

Sessió presencial

18.45 h. **Acte d'obertura**

Xavier Espot Zamora

Cap de Govern

19.00 h. Ponència inaugural. **L'estat de la Unió Europea: crisi i reforma**

Pol Morillas

Moderador

Polítòleg, director del laboratori d'idees *think tank* Barcelona Centre for International Affairs – CIDOB

19.45 h **Debat**

Dimarts 14 de setembre

Sessió presencial

19.00 h. **La Unió Europea i els acords d'associació**

Claude Maerten

Economista, excap de divisió del Servei Europeu per a l'Acció Exterior i excap negociador adjunt de la UE per a l'Acord d'associació amb Andorra, Mònaco i San Marino

19.45 h. **Debat**

Dilluns 4 d'octubre

Conferència en línia: www.universitatestiutardor.ad

19.00 h. La Unió Europea i el Brexit

Robin Niblett

Polítòleg, director del laboratori d'idees *think tank* Chatham House

19.45 h. Debat

Dimarts 9 de novembre

Sessió presencial

19.00 h. La Unió Europea i les joves generacions

Federica Mogherini

Polítòloga, rectora del Col·legi d'Europa i ex-alta representant de la Unió Europea per als Afers Exteriors i la Política de Seguretat

19.45 h. Debat

20.00 h. Conclusions

Pol Morillas

Moderador

20.15 h. Acte de cloenda

Ester Vilarrubla Escales

Ministra d'Educació i Ensenyament Superior

3- Perfils dels ponents i resum de les conferències

Dilluns 13 de setembre

Ponència inaugural - L'estat de la Unió Europea: crisi i reforma

Conferència presencial

Pol Morillas

Pol Morillas és director del CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs). És politòleg, doctor en ciència política, polítiques públiques i relacions internacionals per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i màster en relacions internacionals per la London School of Economics. Ha exercit docència en diverses universitats, incloent-hi la Universitat Autònoma de Barcelona, Blanquerna i ESADE. Ha publicat nombrosos articles d'investigació en revistes acadèmiques i laboratoris d'idees (*think tank*) i articles d'opinió sobre dinàmiques globals, integració europea, política exterior europea i relacions euromediterrànies, entre d'altres. El seu últim llibre és *Strategy-Making in the EU i From Foreign and Security Policy to External Action*, va ser publicat per l'editorial Palgrave Macmillan el 2019.

Pol Morillas ha estat codirector del documental *Bouncing Back: world politics after the pandemic* (2021), que proposa una reflexió sobre les dinàmiques de conflicte i oportunitats per a la cooperació internacional en el món post-COVID-19. Alhora, participa de manera regular en diferents mitjans de comunicació (premsa, ràdio i televisió) com a analista en afers europeus i internacionals.

Resum

La Unió Europea ja no és un ideal per assolir. S'ha convertit en una realitat quotidiana que impregna la vida dels seus ciutadans i condiciona la política dels seus estats membres. Alhora, segueix sent un projecte inacabat, una comunitat de destí marcada pels efectes de la pandèmia i per la consolidació d'un món creixentment multipolar. Durant la darrera dècada, Europa ha afrontat diverses crisis existencials. La posició que ocupi en un ordre global en transformació depèn, en bona part, de la seva pròpia capacitat de reforma.

Claude Maerten

Claude Maerten és economista estadístic amb una especialització en informàtica. Després de treballar uns anys a l'Institut Nacional d'Estadística i Estudis Econòmics de París (INSEE), a partir de 1986 ha dedicat la seva carrera a les institucions europees. Ha ocupat diverses responsabilitats en l'àmbit de les relacions exteriors, i en particular en les qüestions de política de desenvolupament, de comerç i de mercat interior.

Va començar amb les negociacions de la Ronda Uruguai com a economista estadístic, i després va participar en les negociacions de l'Acord de lliure intercanvi amb l'Àfrica del Sud i de l'Acord de Cotonou i els acords de partenariat econòmic amb els països ACP. Del 2010 al 2014, va ser cap de delegació i ambaixador de la Unió Europea a Ghana, i després del seu retorn a Brussel·les, fins al 2019, va ser responsable de les relacions amb els països d'Europa de l'Oest que no estaven a la UE.

En aquest càrrec, va ser el negociador d'un acord amb Suïssa, director executiu de les negociacions amb els estats de mida territorial petita i president del comitè de gestió de l'Acord de l'Espai Econòmic Europeu.

Actualment, està implicat activament en la promoció d'Europa en la seva regió d'origen, a França, on presideix la secció del Moviment Europeu França.

Resum

Des del 2015, la Unió Europea ha estat negociant un o més acords d'associació amb Andorra, Mònaco i San Marino. Aquest o aquests acords tenen com a objectiu la seva participació en el mercat interior de la UE, tenint en compte la seva situació particular. El repte és important: accedir a aquest mercat de 440 milions d'habitants garantint al mateix temps la seva integritat, amb la lliure circulació de béns, serveis, persones i capitals. Aquesta negociació és complexa perquè es tracta d'assumir el cabal existent, milers de reglaments i directives, i garantir la represa dinàmica del nou cabal.

Hi havia altres opcions? La comunicació de la Comissió Europea del novembre del 2012 les va explorar: 1) l'*statu quo*, 2) l'enfocament sectorial, 3) l'acord d'associació, 4) la participació en l'espai econòmic europeu i 5) l'adhesió.

La presentació explorarà els diferents tipus d'acords entre la Unió Europea i els països tercers, especialment a la llum del que s'acaba de concloure amb el Regne Unit. També s'examinarà el cas d'entitats de mida territorial o econòmica comparable a Andorra, observant, però, que alguns enfocaments no són reproduïbles a causa d'un marc legal diferent.

Robin Niblett

Robin Niblett és especialista en relacions internacionals. Des del gener del 2007, és director de la Chatham House, també coneguda com a Royal Institute of International Affairs. L'Institut es va fundar el 1920 i és el laboratori d'idees (*think tank*) més antic i prestigiós del Regne Unit. És també un dels més importants del món per a l'anàlisi de qüestions internacionals. La seva missió és estimular el debat i la investigació sobre qüestions polítiques, empresarials i de seguretat, i altres qüestions clau en l'àmbit internacional.

Robin Niblett també és copresident del Consell per a un Futur Global en Geopolítica (Global Future Council on Geopolitics) del Fòrum Econòmic Mundial (World Economic Forum). Abans d'unir-se al laboratori d'idees Chatham House (2001-2006), va ser vicepresident executiu i director general d'operacions del Centre d'Estudis Estratègics i Internacionals (Center for Strategic and International Studies, CSIS), amb seu a Washington. Durant els seus últims dos anys al CSIS, també va ser director del Programa CSIS Europa i de la seva iniciativa per a una aliança transatlàntica renovada. En aquest àmbit, l'any 2014, va ocupar la presidència del grup d'experts de la Cimera de l'OTAN.

Resum

La Gran Bretanya s'ha adaptat a la difícil tasca de fer que el nou Acord de comerç i cooperació amb la UE funcioni en la pràctica. Com era d'esperar, el TCA (*EU-UK Trade and Cooperation Agreement*) ha plantejat alguns problemes difícils, encara que no més grans que lidiar amb la relació comercial entre la Gran Bretanya i Irlanda del Nord. Juntament amb les disputes sobre les exportacions de la vacuna contra la COVID-19, el risc és que la relació entre el Regne Unit i la UE es deteriori abans que pugui establir-se en un nou *modus vivendi*. Com podria evolucionar la relació entre el Regne Unit i la UE durant el 2021 i l'any que ve? I en quina mesura podria l'estreta alineació entre el Regne Unit i els estats membres de la UE en la majoria dels desafiaments de política exterior (Rússia, la Xina i la lluita contra el canvi climàtic, per exemple) ajudar a establir la relació? L'administració Biden també demostrarà ser una influència externa positiva en la relació entre el Regne Unit i la UE?

Federica Mogherini

Des del setembre del 2020, Federica Mogherini és rectora del Col·legi d'Europa a Bruges (Bèlgica) i Natolin (Varsòvia). Va ser l'alta representant de la Unió per als Afers Exteriors i la Política de Seguretat i vicepresidenta de la Comissió Europea del 2014 al 2019.

Abans d'entrar a la Unió Europea, va ser ministra d'Afers Exteriors d'Itàlia (febrer-octubre del 2014) i membre del Parlament italià (Cambra de Diputats) (2008-2014). Federica Mogherini també és col·laboradora de la Harvard Kennedy School, membre de l'Institut Italià d'Assumptes Internacionals (IAI) i membre del German Marshall Fund dels Estats Units. Es va llicenciar en ciències polítiques a la Universitat de Roma La Sapienza.

Resum

En el seu discurs "La Unió Europea i les joves generacions", la senyora Mogherini subratlla la rellevància de les generacions més joves a l'hora de configurar el futur de la UE en un món cada vegada més complex i que canvia ràpidament. L'accés a una educació de qualitat i a una educació per a la ciutadania té un paper fonamental per inculcar als joves les habilitats i els coneixements necessaris per permetre'ls de convertir-se en membres actius de les seves societats i ajudar-los a superar els reptes que afronta la Unió Europea.

3- Informacions pràctiques d'aquesta edició

Entre els mesos de setembre i de novembre del 2021 es desplegaran quatre sessions que combinen les modalitats de conferència presencial i en línia.

El cicle s'inaugurarà amb sessions presencials el dilluns 13 i el dimarts 14 de setembre. Continuarà amb una conferència en línia, el dilluns 4 d'octubre, i es clourà amb una darrera sessió presencial el dimarts 9 de novembre.

Les sessions presencials tindran lloc al Centre de Congressos d'Andorra la Vella i la conferència en línia estarà disponible mitjançant un formulari d'inscripció que es podrà omplir al lloc web a partir del 23 de setembre.

En aquesta edició cal tenir en compte que:

- ✓ Les conferències són gratuïtes i obertes a tothom.
- ✓ Per a les sessions presencials, es recomana consultar abans el lloc web per inscriure-s'hi i conèixer les mesures sanitàries per accedir a la sala.
- ✓ Per seguir la conferència en línia, cal inscriure's al lloc web a partir del 23 de setembre.
- ✓ L'adreça del lloc web és: www.universitatestiutardor.ad
- ✓ En totes les sessions hi haurà servei d'interpretació simultània al català.